

**«Экономикалық теория
негіздері» пәнінен**

Лекция презентация

**10-тақырып: Ұлттық
экономика жүйе ретінде.**

Дәріс презентациялаудың мақсаты:

экономикалық өсудің факторлары мен түрлерін ажыратып, ұлттық экономиканың негізгі көрсеткіштерімен танысу.

Дәріс жоспары:

1. Ұдайы өндіріс және оның экстенсивті және интенсивті типтері.
2. Экономикалық өсудің факторлары мен түрлері.
3. Негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер.
4. Ұлттық есеп жүйесі.

Ұдайы өндіріс

елдің жалпы ұлтық өнім көлемінің
жылма-жыл сандық және сапалық өсуі

Қоғамдық ұдайы өндіріс

**Жәй ұдайы
өндіріс**

**Ұлғаймалы
ұдайы өндіріс**

Ұдайы өндірістің түрлері

Экстенсивті

Интенсивті

Негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер

ТҰӨ = ЖҰӨ - Амортизация.

ҰТ = ТҰӨ - Жанама салықтар

ЖТ = Σ Табыс – Трансферттік төлемд.

ҚҚТ = ЖТ – Салықтар

Ұлттық есеп жүйесі

Өндіру бөлу, қайта бөлу және соңғы өнім мен ұлттық табысты пайдалануды бейнелейтін өзара байланысты көрсеткіштер жиынтығы.

Ұлттық есеп жүйесінің мақсаты:

Елдің экономикалық қорытындысына, елдегі құрылымдық өзгерістерге, макроэкономикалық субъектілерінің өзара байланысына шолу жасау болып табылады.

Жоғарыда аталған көрсеткіштерді анықтау арқылы оны халықаралық статистикамен салыстыруға болады.

Ұлттық есеп жүйесінің теориялық негізі:

- **жалпы өнім құруда материалдық өндіріс саласы мен қызмет көрсету саласының бір мағналылығы;**
- **өндірілген өнім құнының бағасы құнның еңбек теориясына емес, өндіріс факторлары тұжырымына негізделуі;**
- **нарықты экономикада барлық халықшаруашылық кешеніне мемлекеттік басқару жүргізілмеуі;**
- **нарықты экономика шаруашылық субъектілерінің тікелей және нақты дара байланысына негізделуі.**

Жалпы ұлттық өнім (ЖҰӨ)

Ел азаматтарының (шет елде жүрген де) белгілі бір уақытта (әдетте бір жылда) өндірген тауарлары мен қызметтерінің нарықтық бағасы.

ЖҰӨ түрлері

Номинальды
ЖҰӨ

Потенциальды
ЖҰӨ

Нақты ЖҰӨ

ЖҰӨ
дефляторы

Нақты ЖҰӨ-нің өсу факторлары

Сандық

Сапалық

ЖҰӨ есептеу әдістері

Өндірістік

**Шығын
бойынша**

**Табыс
бойынша**

ЖҰӨ шығындар сомасы түрінде

$$\mathbf{ЖҰӨ = C + I + G + E_n.}$$

ЖҰӨ табыстар сомасы түрінде

$$\mathbf{ЖҰӨ = W + R + i + Pr + A + T.}$$

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы. Алматы 1995 жыл.
2. Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі. Алматы 2002 жыл.
3. «Қазақстан Республикасының еңбек туралы» Қазақстан Республикасының заңы. Астана, 1999 жыл.
4. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы, 1999 жыл.
5. Қазақстан Республикасының «Бюджеттік жүйе туралы» заңы, 1999 жыл.
6. «Қазақстан Республикасының жергілікті мемлекеттік басқару туралы» заңы, 2001 жыл.
7. «Қазақстан-2030» Ел Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы. Алматы – 1997 жыл.
8. «Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару жолында» Қазақстан Республикасының Президентінің халқына Жолдауы, 2005жыл.
9. «Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» Қазақстан Республикасы Президентінің халыққа Жолдауы, 2006 жылғы 1 наурыз
10. «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан» Қазақстан Республикасы Президентінің халыққа Жолдауы, 2007 жыл 28 ақпан.
11. «Қазақстан азаматтарының әл-ауқатын көтеру – мемлекет саясатының басты мақсаты» Қазақстан Республикасы Президентінің халыққа Жолдауы, 2008 жыл, 7 ақпан.
12. Экономикалық теория негіздері. Я.М.Субақиров, Алматы. 1998
13. Экономискс. Макконелл Кемпбелл Р., Стенли Л.Брю. В 2-х томах. 1993.
14. Учебник по основам экономической теории. Под.ред. В.Д.Камаева. 1995.
15. Основы экономической теории. Е.Ф.Борисов, Ф.М.Волков. М., 1993.
16. Экономика. Учебник под.ред. А.С.Булатова. М., 2000.
17. Жалпы экономикалық теория. Оқулық. Ө.Қ.шеденов, Е.Н.Сағындықов, Б.А.Жүнісов, Ү.С.Байжомарто, Б.И.Комягин. – Ақтөбе, "А-Полиграфия", 2004.– 455 бет.
18. Дайджест экономической теории. Учебное пособие / Под ред. Проф. В.М.Соколинского. – М.: "Аналитика-Пресс", 1998. – 196 с.
19. Экономическая теория в схемах, таблицах, графиках и формулах: Учебное пособие / Е.Г.Ефимова. – М.:Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2003. – 156 с.
20. Экономическая теория. Учебное пособие в схемах. / ВКрымова. – Алматы, "Аркаим", 2002. – 118с.
21. Структурно-логические схемы по курсу "Экономическая теория" Даришев М.М., Жунусов Б.А. – Ақтобе, учебно-методический отдел ЗапКазИЭФ, - 2001. – 74 с.
22. Экономика. Учебник под.ред. А.С.Булатова. М., 2000.
23. Основы экономической теории. Е.Ф.Борисов, Ф.М.Волков. М., 1993.
24. Курс экономической теории под ред В.Д.Камаева, В.В.Киселева М., 1994.
25. Учебник по основам экономической теории. Под.ред. В.Д.Камаева. 1995.
26. Жүнісов Б.А., Жақупова Б.А. "Экономикалық теория" пәнінен **ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ЛОГИКАЛЫҚ СХЕМА**. Экономикалық мамандықтардың кәсіптік білім студенттеріне арналған оқу-әдістемелік құрал. – Ақтөбе, 2006ж – 98 бет